

Algemene informatie over geothermie in P-N

Wist u dat aardwarmte niet risicoloos is voor de omwonenden?

Onze bezorgdheid wordt mede gevoed door een aantal recente publicaties waaruit naar voren komt dat de overheid de risico's voor de omwonenden van ondergronds menselijk ingrijpen beduidend lager heeft ingeschat dan in de praktijk van alledag blijkt.

Bovendien gaat voor ons als omwonende inwoners alles tot nu toe 'over en zonder ons'. Een deel van onze zorg komt voort uit wat we in Groningen hebben zien gebeuren bij de aardgasexploratie en -exploitatie, maar de actuele situatie in Twente maakt het ook erg duidelijk. Deze reportage van RTV Oost maakt e.e.a heel inzichtelijk van wat er allemaal fout kan gaan!¹.

Expert instanties waren er toen en later in de een of andere vorm ook al betrokken. De overheid eveneens en zegende als hoedster van het algemeen belang alles af en reageerde tijdens de exploitatiefase niet of te laat op signalen. De exploitant hield zich niet aan afspraken. De burgers zijn de dupe. Ervaringen elders in Nederland toonden dat de inwoners in dit soort situaties al snel in de kou staan en echte hulp werd/wordt niet geboden. Want ieder veegt zijn straatje schoon en de dader ligt op het kerkhof en/of hoeft niet of veel te weinig te vergoeden c.q. kan dat niet meer. De les hieruit: vooral niet beginnen met bagatelliseren van de risico's maar serieus onderzoeken en heldere afspraken maken die onze belangen in de volle breedte afdekken en het nakomen verplichten.

Daarbij willen wij dat in geval van optredende schade er niet de gebruikelijke ellenlange, intensieve, kostbare en gemoedsrust vretende procedures dienen te worden doorlopen zoals we van elders in Nederland kennen!

Ons standpunt is dat wij **niet tegen het benutten van aardwarmte zijn, maar de daaraan verbonden risico's voor omwonenden zo klein mogelijk willen laten zijn**. En mocht het dan nog fout gaan, dan dient de individuele burger niet alleen in de kou te blijven staan.

Patroon

In de gang van zaken rond een activiteit in de diepe ondergrond is een algemeen patroon op hoofdlijnen te onderkennen.

Ondanks de inbreng van veel deskundigen in de procedures voor het naar beste weten en kunnen operationeel krijgen van een boor- en exploitatie-activiteit in de diepe ondergrond, blijken keer op keer onvoorziene omstandigheden zich voor te doen. Die komen voort uit enerzijds ontbrekende kennis en wetenschappelijke inzichten en anderzijds uit de detailinformatie over de situatie in de (diepe) ondergrond. De risico's worden daarbij onjuist of onvoldoende ingeschat. De consequenties voor exploitant en omwonenden kunnen groot zijn. Ook worden onvoldoende maatregelen getroffen om tijdens de levensduur van een project op grond van technologische ontwikkelingen en zich ontwikkelende wetenschappelijke inzichten de risico's te bewaken, nader in kaart te brengen, gedetailleerd te volgen en die te verminderen.

Er kunnen zich verstoringen in de productie voordoen door onvoorziene omstandigheden. Gezien de grote economische belangen heeft de exploitant er belang bij om eerst zelf te willen proberen de verstoringen op te heffen. Deze worden hierdoor niet tijdig gemeld dan wel opgemerkt. Hierbij kunnen zich ook problemen voordoen met een grote invloed op de omgeving. Exploitant probeert de gevolgen af te wentelen op de overheid en samenleving.

De omwonenden in de omgeving worden niet of nauwelijks betrokken en veel te laat op de hoogte gesteld. Daardoor komen zij pas achteraf in actie, maar dan is het leed veelal geschied. Het vertrouwen in de overheid wordt sterk aangetast, maar zeker het onbezorgd wonen is voorbij.

---

¹ Zie <https://www.youtube.com/watch?v=67wePX2mTCg>

Schade voor omwonenden is een individueel probleem. Er is gebleken dat de lokale en de landelijke overheid langdurig wegkijkt.

Omdat dit een algemeen patroon is, is het in ons aller belang dat de risico's die verbonden zijn aan de geothermiebronnen in P-N tijdig en duidelijk worden verwoord en er daarbij voor gezorgd wordt dat die risico's zo klein mogelijk worden gemaakt. Daarnaast moet altijd rekening worden gehouden dat er restrisico's overblijven, hetgeen betekent dat de omwonenden zich moeten realiseren dat zich schadegevallen voordoen. De overheid moet dus vooraf stringente voorwaarden opnemen in de vergunning die betrekking hebben op de wijze waarop die schade wordt gecompenseerd.

Geothermiebron Pijnacker Nootdorp V

Niet de gemeente Pijnacker-Nootdorp, maar het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) beoordeelt momenteel een vergunningaanvraag voor de exploitatie van een aardwarmtebron in onze gemeente. Daarom heeft EZK op 2 december in de Telstar/Eendracht een paginagrote publicatie opgenomen om alle burgers en bedrijven in de gemeente hierover te informeren.

De gepubliceerde gegevens en de handelwijze van de overheid rond deze ter inzagelegging roepen bezorgdheid bij ons op.

Tot 13 januari kunt u in een zgn. zienswijze, uw mening geven over de afwegingen van de vergunningverlener, (EZK) en of u vindt dat uw belangen daarin voldoende worden meegewogen.

Het gaat om onze woon- en leefomgeving en het is ons belang om daarvoor op te komen.

Want het betreft onze woningen die er veilig moeten blijven staan, onze omgevingskwaliteit die geborgd moet zijn, ons woonklimaat en onze gemoedsrust die niet aangetast mogen worden, onze omgevingswaarden onder en boven de grond die we moeten veiligstellen.

Maar ons belang, invloed en inbreng is nog onvoldoende in beeld. Wij hebben het volste recht op afdoende invloed op acties in boven- en ondergrond en ook op een eerlijker balans qua lusten en lasten, een transparant- en zorgvuldig besluitvorming-traject dat echt luistert naar inbreng ook op medezeggenschap en meedelen in de opbrengsten van lokale geothermie.

Samen staan we hierin sterker via een heldere stellingname in deze kwestie. De enige die u en wij mogelijkheid op dit moment hebben, is een stap in het formele besluitvormingsproces: het indienen van een zienswijze.

Ga naar het bestand Q&A voor meer informatie. Wil je meer weten over de zienswijze en ga dan naar het bestand Zienswijze op deze site.

Geothermie in P-N

De gemeente P-N is voornemens in het kader van de energietransitie mede in te zetten op het gebruik van geothermie. Reeds in 2010/2011 hebben 2 ondernemers een geothermiebron aangelegd en zijn daarbij sterk gesteund door de gemeente, zowel financieel als qua facilitering. Deze 2 warmtewinningsputten zijn dus al ruim 10 jaar in gebruik op basis van een tijdelijke vergunning. In die tijd was de gemeente P-N een van de eerste die dit verduurzamingspoot wenste te ondersteunen. Inmiddels zijn er circa 20 warmtewinning-putten in Nederland (www.nlog.nl/geothermie en www.nlog.nl/aardwarmte).

Als gevolg van zich ontwikkelende regelgeving en technische inzichten, onder meer door de nieuwe Mijnbouwwet van 2019 en theoretische computer modelleringstechnieken, dient een zgn.

warmtewinningsplan te worden goedgekeurd door de overheid. In dit geval is dat onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Dat heeft ertoe geleid dat voor de reeds functionerende geothermiebronnen ook een dergelijk warmtewinningsplan dient te worden opgesteld en een bijbehorend goedkeuringstraject wordt doorlopen. Een onderdeel van het goedkeuringstraject is dat het warmtewinningsplan door een aantal expert instanties wordt beoordeeld. Het daarop gebaseerde ontwerp instemmingsbesluit ligt van 2 december 2021 tot 13 januari 2022 ter inzage. De gegevens hiervan zijn beschikbaar op www.mijnbouwvergunningen.nl/pijnacker-nootdorp. Met deze ter inzagelegging door EZK wordt eenieder in de gelegenheid gesteld zijn/haar mening over dat ontwerp instemmingsbesluit te geven, opdat die kan worden meegewogen bij de besluitvorming over het uiteindelijke instemmingsbesluit.

Wat staat er in de stukken?

In de stukken van EZK staat best al veel over de technische risico's op het gebied van geologie (trillingen, verzakkingen, bestendiging gescheiden houden van grondwaterlagen, boortechniek en winningstechniek, registratie van systeem integriteit, veiligheid van de boorput, gebruik van chemicaliën, etc.). Maar is dat genoeg: sluit het met voldoende zekerheid aan bij onze omgeving en situatie?

In ieder geval ontbreekt een gedegen onderbouwing van de financiële risico's en de risico's voor de leefomgeving van de omwonenden, zowel burgers als bedrijven, en de natuur. Wij hebben zorgen daarover en doen voorstellen en vragen aandacht voor hoe daar beter mee om te gaan. In ieder geval moet er een vertaling en samenvatting komen in herkenbare, complete, controleerbare, afdwingbare en samenhangende randvoorwaarden die de belangen van de omwonenden integraal en afdoende afdekken.

Zijn de lusten en lasten evenredig verdeeld?

De geothermiebron heeft een hoge warmtecapaciteit waarmee, in combinatie met ander interne en externe bronnen/ netaansluitingen, een belangrijke bijdrage aan de duurzame lokale warmtebehoefte gedurende de komende 35 jaar kan worden geboden. De energievraag vanuit de glastuinbouw is daarbij in onze omgeving ca. 3-maal zo groot als die van de meer dan 55.000 inwoners samen, dus erg veel. Tuinders ervaren tot nu toe bij gasafname door de overheid gesanctioneerde prettige grootafnemer-kortingen en -belastingregelingen. Voor de inwoners is dat niet zo en men betaalt, net als alle andere gewone Nederlanders, per eenheid energie relatief veel meer. Ook bij warmte stelt de overheid jaarlijks maximumtarieven vast die tot nu toe, doch mogelijk wordt dat anders, vrijwel 1: 1 verbonden zijn met de gastarieven.

De geothermiebron-exploitant heeft onder de gestelde maximale tarieven vrijheidsgraden om specifieke afspraken met afnemers te maken. In wezen vervult hij een energienutsfunctie (bij aardwarmte zelfs als monopolist, dus zonder concurrentie) en daar is de financiële bedrijfsstructuur op gebaseerd (= vrij beperkt risicodragend eigen vermogen en relatief veel vreemd vermogen).

Gelet op het verduurzamen helpt de overheid volop mee om de exploratie risico's' (bijv. een mislukte putboring) mee over te nemen, helpt bij de financiering en beoordeelt zij de exploitatie met behulp herkenbare rekenregels en volgens een nette kostprijs+ methode. De rendementen die de overheid daarbij veronderstelt en meeneemt op het eigen vermogen van het bedrijf zijn tussen de 12 en 15 %, dus best aantrekkelijk nu geothermie eerder regel dan uitzondering wordt en wij met elkaar verplicht van het gas af moeten. Doorzicht in en toezicht op het feitelijke financiële- en belastingtechnische reilen en zeilen van de exploitant is ons niet duidelijk of het ontbreekt zelfs voor eenieder.

De omgeving staat tot nu toe geheel buiten spel qua inzicht, zeggenschap en toezicht en zeker ook qua aandeel in de netto meeropbrengsten indien hierover niet tijdig en voldoende afspraken worden gemaakt. We zitten wat dat betreft nog geheel in een nul-situatie (= ondernemingsfeiten onzichtbaar, geen inbreng daarbij en geen voordelen-aandeel geregeld).

Maar we kunnen met elkaar naar een beter optimum door het belang van de omgeving beter te doen borgen. Vooral nu in deze vergunning-fase, waar de ondernemer er groot belang bij heeft om deze vergunning te krijgen en de overheid alle bijbehorende randvoorwaarden verplichtend vaststelt. Wij gaan daar in het zienswijze verhaal (zie op website van de Bewonersvereniging Delfgauw) verder op in. Wat we eveneens moeten overzien dat onze belangenbehartiging als omwonenden en burgers iets is wat boven het technische inhoudelijke uitstijgt en wellicht mede een politiek-bestuurlijke besluit en verankering vergt. Dat laatste geldt mogelijk zowel lokaal als landelijk. Maar het kan wellicht ook onafhankelijk worden geadresseerd.

Echter tot nu toe houdt onze gemeente zich op de vlakte, waardoor de toch grote belangen van de directe omgeving niet dat extra zetje van steun krijgen om in dit stadium maatschappelijk beter passend en eerlijker geregeld te worden. Want een gratis winning-vergunning voor 35 jaar zonder harde voorwaarden lijkt nog het meest op een gratis lot geschonken krijgen en de hoofdprijs is vrijwel verbonden met dit winnend lot. Dat willen we allemaal wel ervaren. Als het exclusieve kavel van 5 km² waar de warmtewinning plaatsvindt voor 35 jaar, ook nog geheel buiten het eigen bedrijfsterrein is en in een waardevol weidevogelgebied en deels onder woonwijken ligt, dan vraag je je als omwonenden toch wel even af of er ook al goed over de lusten en lastenbalans voor zowel de samenleving als de exploitant is nagedacht. Daar zijn diverse stevige vraagtekens bij te plaatsen. Als u het omgevingsbelang onderkent dan kunt u via een zienswijze dat inbrengen. U vindt een voorbeeld daarvan met uitgewerkte argumenten die u desgewenst

kunt benutten of aanpassen. Schriftelijke inlevering zienswijze vóór 13 januari 2022 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Inspraakpunt winningsplan Pijnacker-Nootdorp V (naam van het winningsplan) Postbus 111, 9200 AC Drachten.

Uw brief kan als zienswijze in behandeling worden genomen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars.